OPŁATA POCZTOWA UISZCZONA RYCZAŁTEM

WARSZAWA, GRUDZIEŃ 1934 R.
Nr. 12. ROK IX

WOJSKOWY PRZEGLĄD WYDAWNICZY

NAKŁADEM GŁÓWNEJ KSIĘGARNI WOJSKOWEJ
MIESIĘCZNIK POŚWIĘCONY INFORMACJOM O WYDAWNICTWACH WOJSKOWYCH

ZARYS DZIEJÓW UZBROJENIA W POLSCE

Bronioznawstwo — to bardzo ważna nauka pomocnicza w stosunku do historji wojskowości. Bez znajomości bowiem broni w danym okresie trudno zrozumieć przebieg jakiejkolwiek bitwy, zwłaszcza dawnej. Również i organizacja wojska w każdym okresie jest zależna od jego uzbrojenia. Nie dość na tem: na podstawie stanu i rozwoju broni w danym kraju w pewnym czasie można sądzić o jego kulturze, sztuce, a nawet o poziomie rzemiosła i przemysłu. Mimo tak doniosłego znaczenia bronioznawstwa znajomość jego była dotychczas minimalna w naszem społeczeństwie jak również i zainteresowanie się tą dziedziną. Dużym krokiem naprzód było powstanie w ostatnich czasach „Towarzystwa Przyjaciół Muzeum Wojska", które prowadzi badania z zakresu bronioznawstwa oraz uruchomienie czasopisma p. t. „Broń i Barwa", poświęconego polskiej muzeologji wojskowej. Jako dalszy krok naprzód na tem polu należy z radością powitać pierwsze obszerne studjum z tej tak zaniedbanej u nas dziedziny, pióra *rtm. dypl. Władysława Dziewanowskiego* p. t. ZARYS DZIEJÓW UZBROJENIA W POLSCE. Warszawa 1935. G.K.W. Cena 12 zł. Autor, na podstawie dwudziestoletnich skrzętnych i sumiennych badań, zebrał i usystematyzował bogaty materjał do dziejów uzbrojenia wogóle, a w Polsce w szczególności, przyczem studjum to obejmuje okres od pojawienia się Słowian na naszych ziemiach aż do powstania 1863 roku włącznie i omawia wszelką używaną u nas w tym okresie broń. Praca została ujęta w ten sposób, że na początku jej zamieszczono uwagi i dane ogólne o broni w Polsce na przestrzeni jej historji

w poszczególnych wiekach, poczem autor omawia różne rodzaje tej broni kolejno, a więc sieczną, drzewcową i obuchową, miotającą i palną, uzbrojenie ochronne, zbroje końskie i rzędy. Na końcu pracy znajdzie czytelnik uwagi końcowe, o określaniu wieku zabytków, o falsyfikatach, naprawach oraz spis majstrów i wytwórni broni w dawnej Polsce. Bardzo cennemi właściwościami tej pracy jest to, że autor oparł się w niej przeważnie na samych zabytkach, a nie na ich wyobrażeniach w ikonografji, a więc na podstawach możliwie najpewniejszych oraz, że przy omawianiu roli i znaczeniu danej broni w Polsce daje równolegle charakterystykę stanu jej na zachodzie i wschodzie Europy. Książka ujęta jest prosto, zwięźle i dostępnie. Obszerny spis źródeł na końcu książki zamyka ją, świadcząc równocześnie o ogromie włożonej w nią pracy. Studjum ozdobione i uzupełnione jest mnóstwem (44 tablice) ilustracyj, reprodukowanych przeważnie z przedmiotów oryginalnych. Książka stanowi niezwykle cenne uzupełnienie naszej literatury historyczno-wojskowej.

INSUREKCJA WARSZAWSKA.
Tokarz Wacław. Lwów 1934. Cena 8 zł.

Autor dał się już dawno poznać jako uczony badacz i znawca powstań listopadowego i kościuszkowskiego. Po ogłoszeniu prac z dziejów powstania kościuszkowskiego, a mianowicie „Marsz Madalińskiego" i „Warszawa przed wybuchem powstania 17 kwietnia 1794 roku" ukazuje się obecnie — w 140 rocznicę — świetna monograja bitwy warszawskiej 17 i 18 kwietnia, będącej według zdania autora, największym sukcesem insurekcji — większym od Racławic. Bitwa ta pozostanie zawsze wiekopomnem świadectwem żywiołowego bohaterstwa mieszczan i pospólstwa warszawskiego. To też cała uwaga w tej pracy skupia się, obok bohaterstwa żołnierza regularnego, na akcji mas cywilnych, walczących z pełną pogardą śmierci. Według obcych świadectw bili się z wściekłością, biegnąc naoślep na armaty rosyjskie. Nic też dziwnego, że padało ich dziesięćkroć więcej od regularnego żołnierza. Charakterystyczne, że lud warszawski w najcięższych walkach szedł, nie mając kierownictwa, gdyż od udziału w powstaniu wyżsi wojskowi uchylili się, a nawet starali się — wraz z królem — paraliżować jego działalność. (Osławiony hetman Ożarowski). Mimo jednak tych trudności i przeszkód, mimo licznego garnizonu rosyjskiego oraz dokonywanych przez Moskali rewizyj i aresztowań przed wybuchem, tajne związki działały wytrwale i zdołały pociągnąć do czynu najszersze masy ludności. Podstawę niejako stanowiły cechy, na czele z bardzo ruchliwymi i popularnymi działaczami jak Kiliński, Sierakowski i inni. Prócz nich widzimy lekarzy, zakonników, kadetów, młodzież szkolną, liberję, drobnych przekupniów, pisarzów pokątnych, parobków, chłopów i biedną szlachtę, jak również mieszczan — Niemców i Żydów. Przy największej bitności lud warszawski niósł życie w ofierze dla Ojczyzny, gardząc łupem i brzydząc się okrucieństwem w stosunku do pokonanego nieprzyjaciela.

Do uwypuklenia tych pierwiastków bohaterstwa i szlachetności walczących mas, przedstawianych dotychczas, zwłaszcza przez Rosjan, w sposób krzywdzący oraz do sprostowania wielu mylnych poglądów na przebieg walk przyczyniły się nowe nieznane źródła, które autor krytycznie zbadał, z zachowaniem wszelkiej metody naukowej i których daje nam omówienie w przedmowie do pracy. Zanim przystąpił do przedstawienia walki autor zapoznaje nas wszechstronnie ze stanem i składem wojska obydwu stron w stolicy, omawia warunki, w jakich im wypadnie walczyć i następnie podaje bardzo dokładne ich rozmieszczenie. Następuje bardzo szczegółowy opis akcji bojowej oddzielnie, co się działo na poszczególnym odcinku i w jakich oddziałach. Na tle całości wydarzeń znajdujemy charakterystykę przejrzystą i rolę wybitnych osobistości podówczas w Warszawie: przedstawicieli Targowicy jak i dowódców rosyjskich. Przy końcu książki zamieszczono przypisy wraz z odsyłaczami do źródeł, alfabetyczny spis nazwisk i plan ówczesnego miasta Warszawy.

Polska literatura historyczna osiąga w tej pracy zdobycz wybitnie wartościową, o pierwszorzędnych zaletach naukowych. Jak wszystkie prace prof. Tokarza odznacza się ona zwartością budowy, języka i zarazem obrazowością, co czyni ją ciekawą i przystępną dla każdego.

PISTOLET W WALCE I SPORCIE.
Podoski Jerzy. G. K. W. Warszawa 1935. Cena 2.50 zł.

Jest to treściwy podręcznik z zakresu użycia pistoletu, pióra wybitnego teoretyka i doskonałego praktyka tej broni. Książka dzieli się na 4 części.

I. Dane historyczne.
II. Dane o broni nowoczesnej.
III. Strzelanie do tarcz stałych.
IV. Praktyczne użycie broni.

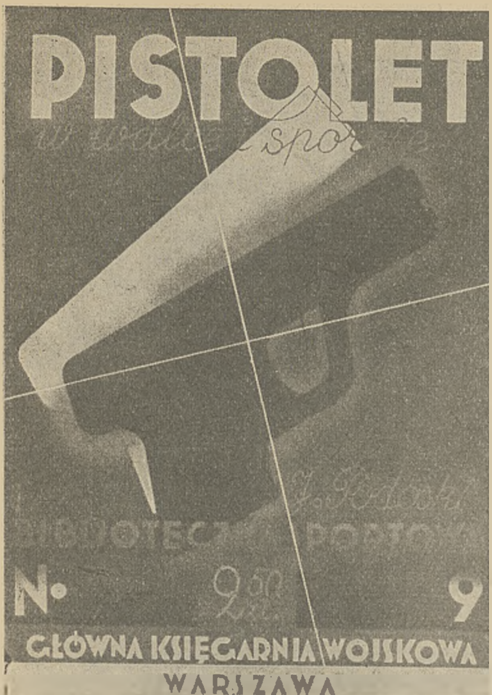
W dziale pierwszym — historycznym — autora omawia historję pistoletu oraz historję strzelania z tej broni. W dziale tym szczególnie uwzględniono Polskę.

W części drugiej znajdujemy opis broni wojskowej, kieszonkowej, tarczowej, spustu, lufy i przyrządów celowniczych. Wskazówki zawarte w tej części mają dużą wartość praktyczną, gdyż mogą uchronić od nabycia broni małowartościowej, tak, niestety, często spotykanej na rynku.

Część III p. t. „Strzelanie do tarcz stałych", jest właściwsze biorąc zbiorem wskazówek z zakresu nauki strzelania z pistoletu — wskazówek opartych na bogatej praktyce autora.

W części „Praktyczne użycie broni" autor omawia wyszkolenie i rekordy szybkości, daje bardzo ważne pouczenia co do noszenia pistoletu oraz szereg praktycznych rad co do strzelania z tej broni.

Autor kładzie nacisk na to, że pistolet to broń zaskoczenia, broń do walki zbliska, to też odpowiednio należy prowadzić wyszkolenie oraz

działać w walce. Książkę zdobią liczne i ciekawe ilustracje. Stanowi ona tomik 9 Bibljoteczki Sportowej G.K.W.

Praca ta zasługuje na uwagę nietylko oficerów, podoficerów, policji i zwolenników sportu strzeleckiego. Powinien ją przeczytać każdy posiadacz pistoletu, który chciałby, aby jego broń w razie potrzeby nie była dla niego balastem, lecz pewnym i groźnym dla przeciwnika środkiem walki.

NOWOŚCI ZAGRANICZNE.

Album couronné sur le tombeau de Sa Majesté le Roi Heros Alexandre I l'Unificateur. Belgrade, format 24 cm. 16 cm. . . . . . Fr. 7.—

Mench et Burtin. F—190. Au-dessus des continents. Paris, stron 88 . . „ 18.—

Joffre. Memoires 1910—1917. Paris . „ 17.—

Mangin. Un regiment lorrain Verdun. Paris, stron 256 . . . . „ 23.—

Rouquerol. Le 3-e corps d'armée. Paris, stron 172. . . . . „ 17.—

Sobieski. Histoire de la Pologne des origines à nos jours. Paris, stron 320 „ 23.—

Guillaume. Aide-memoire technique de l'Armée de l'Air. Paris, stron 236 „ 17.—

Loustanau-Lacau. La chaine. Paris, stron 220 . . . . „ 23.—

Manuel du gradé de l'Air. Paris, stron 925 . . . . „ 18.—

Niessel, Charbord et Guilhermy. Defense aérienne du territoire. Paris, stron 256 . . . . „ 13.—

Prat. Notions d'hygiene militaire. Paris, stron 478 . . . . „ 27.—

Thouvenin. L'Artillerie nouvelle. Paris, stron 428 . . . . „ 14.—

Kannengiesser. Gallipoli. Paris, stron 256 . . . . „ 20.—

Foulkes, Major General. Gas! The story of the Special Brigade. London, stron 347 . . . . . Szyl. 33.—

Brie. The Autogiro and how to fly it. London, stron 116 . . . . „ 6.—

Clifford and Dermott. Through Atlantic Clouds. The History of the Atlantic Flight. London, stron 288 . . . . „ 20.—

Chatterton. Danger Zone The story of the Queenstown Command. London, stron 437 . . . . . „ 20.—

Gough. The March Retreat. London, stron 216 . . . . „ 6.—

Kearsey. A study of the Strategy and Tactics of the Mesopotamia Campaign. London, stron 192 . . „ 6.—

Parkers. The Worlds Wawships. London, stron 224 . . . . . . „ 9.—

Richmond. Sea Power in the Modern World. London, stron 266 . „ 12.—

Gebenschuss. Doggerbank. Kampf und Untergang des Kreuzers „Blüscher". Berlin, stron 125 . . Mk. 3.50

Goes. Wehrhaft Volk 1914—1918. Berlin, stron 508 . . . . . . „ 16.—

Günther. Deutsches Kriegertum im Wandel der Geschichte. Hamburg, stron 217 . . . . „ 5.—

Justrow. Die dicke Bertha und der Krieg. Stron 108 . . . . „ 4.—

Fuller. Generale von Morgen. Potsdam, stron 80 . . . . „ 2.—

Busch. Der Krieg auf sieben Ozeanen. Berlin, stron 541 . . . . . . „ 5.50

Haller. Das altdeutsche Kaisertum. Leipzig, stron 253 . . . . . . „ 5.50

Klatt. Die deutsche Frau im Weltkrieg. Leipzig, stron 296 . . . . „ 5.—

Schmökel. Hindenburg. Ein Lebensbild. Potsdam, stron 94 . . . . „ 1.50

Schullern. Erinnerungen eines Feldarztes aus dem Weltkrieg. Wien, stron 248 . . . . „ 3—

Schultze-Pfälzer. Hindenburg. Ein Leben für Deutschland. Berlin, . „ 12.—

Schäfer. Kriegerisches Italien. Heer und Miliz nach der Neuordung vom September 1934. Potsdam, stron 80 „ 2.—

Schoen. Auf Kaperkurs. Heldentaten deutscher Hilfskreuzer. Berlin, stron 228 . . . . „ 2.50

Suren. Kampf um Kamerun. Berlin, stron 332 . . . . „ 5.—

Grawe. Wnutrienniaja balistika. Wypusk I. Moskwa, stron 290 . Dol. 1.70

Rodzynskij. Sprawocznik orużejnowo tiechnika. Moskwa, stron 104 . . „ —.55

Spirin. Nawigacja odinocznowo samolota. Moskwa, stron 180 . . . „ —.90

Ukazańja po taktikie czastiej, podrazdielenij konnicy R. K. K. A. Moskwa, stron 223 . . . . „ —.70

Wierchowskij. Bojewaja służba dla krasnoarmiejca-kawalerista. Moskwa, stron 212 . . . . „ —.80

De Łazari. Atłas schiem k mirowoj wojnie 1914—1918, 53 mapy i tekst objaśniający. Moskwa . . . . . „ 2.75
Wełł Protiwowozdusznaja oborona za rubieżom. Moskwa, stron 90 . . „ —.50
Wojennaja Tiechnika. Uczebnik dla krasnoarmiejcew, pod ried. Siediakina. Moskwa, stron 400 . . . „ 1.10

NOWOŚCI RÓŻNE.

Boy T. — Obiad literacki 4 80
Buck P. — Spowiedź Chinki . . . . 7.—
Centkiewicz J —Wyspa mgieł i wichrów 8.—
Glyn E. — Miłość czy obowiązek . . . 3.—
Górska H. — Druga brama . . . . . 6 —
Gordziałkowski H. — Czarny sen . . 3.—
Janowski J. — Dzień jak noc . . . . 6.—
Kaden Bandrowski J. — W cieniu zapomnianej olszyny, wyd. III . . . 2.60
Katz R. — Pogodne dni wśród brunatnych ludzi . . . . 9.—
Körmendi Fr. — Via Bodenbach 7[15] 3.—
Kurek Jalu — Grypa szaleje w Naprawie . . . . 6.—
Lepecki B. T.—W miastach i puszczach Ameryki Południowej 9.50
Schweitzer A. — Wśród czarnych na równiku . . . . 6 —
Kossak Szczucka Z. — S.O.S. 2.50
Tarnowski M.—Zamarłe stolice Cejlonu 3.—
Tretjakow S. — Czeluskin . . . . . 7.—
Johnson T. — W sieciach szpiegostwa (w oprawie) . . . . 10.—
Domy mieszkalne 1931—1935 Funduszu Kwaterunku Wojskowego . . . . . 15.—
Duch K. dr. — Ubezpieczenia społeczne 10.—
Dybczyński T. — Józef Piłsudski jako publicysta i historyk . . . . 2.—
Einstein A. — Mój obraz świata . . 7.—
Jankowski J. — Łyżwiarstwo 6 80
Amy Jolson — Jak tańczyć . . . . . 3.—
Krawczyk M. — Ćwiczę i wychowuję — Podr. ćwiczeń cielesnych dla naucz. szkół powszechnych 2.90
Składkowski Sławoj — Benjaminów . 13.—
Szyszko Bohusz J. — Dziesięć lat na szlaku Kadrówki . . . . 3.—
Wells H. G. — Historja świata br. 15.—
oprawa 18.—
Wodnicki M. — Żołnierz polski poprzez wieki . . . . 15.—
Zmigrodzki St. — Przed i po 6 sierpnia 7.50

Adres Red. i Adm.: Warszawa, Główna Księgarnia Wojskowa, ul. Nowy Świat 69. Tel. 209-05.

Redaktor: *mjr. St. Thun.* **Sekretarz redakcji:** *kpt. T. Frasunkiewicz.*

Główna Drukarnia Wojskowa.